

JAK POSTĘPOWAĆ PODCZAS ZAGROŻENIA EKOLOGICZNO-CHEMICZNEGO

Bardzo ważnym zagadnieniem w Polsce jest zapewnienie bezpieczeństwa obiektów i instalacji, w których są produkowane, przetwarzane, magazynowane, bądź transportowane niebezpieczne substancje chemiczne. Uwolnienie takich substancji do otoczenia, pożar lub wybuch, w razie awarii w takim obiekcie, powodują zazwyczaj bardzo ciężkie, często katastroficzne skutki.

Działania substancji trujących na organizm żywy zależy od wielu czynników takich, jak:

- ⊕ rodzaj substancji chemicznej;
- ⊕ droga przenikania do organizmu;
- ⊕ dawka (stężenie);
- ⊕ właściwości fizykochemiczne;
- ⊕ przemiany, jakim ulegają w organizmie;
- ⊕ podatność organizmu na zatrucia.

Przenikanie substancji trujących do organizmu może nastąpić przez:

- **drogi oddechowe** – głównie gazy, opary cieczy lub ciał stałych. Tą drogą następuje zatrucie 90- 95 %.

- **powierzchnie skóry** – głównie ciała stałe i ciecze, a także niektóre gazy i pary łączące się z wilgocią skóry człowieka, wywołujące działanie drażniące i inne. Takie przypadki mają miejsce przede wszystkim przy bezpośrednim zetknięciu się z daną substancją, zwykle przez polanie powierzchni ciała.

- **przewód pokarmowy** – ciała stałe, ciecze, w nielicznych przypadkach gazy i opary – możliwe przy niedostatecznej higienie osobistej, przypadkowe, albo wynikające z działań samobójczych.

Niebezpieczne materiały chemiczne dzielą się na następujące grupy:

- ogólnotrójące – powodują ostre lub chroniczne zatrucia prowadzące często do zejść śmiertelnych,
- szkodliwe – powodują schorzenia ustroju na wskutek zatrucia,
- gorące – po zetknięciu z żywą tkanką powodują zniszczenie,
- drażniące – wywołują stany zapalne skóry, błon śluzowych i oczu,
- neurotoksyczne – mogą uszkodzić centralny układ nerwowy i nerwy obwodowe,

- alergiczne – wywołują w ustroju odczyn typu uczuleniowego,
- narkotyczne – mogą wywołać stan oszołomienia lub utraty przytomności,
- rakotwórcze – mogą być przyczyną powstania zmian nowotworowych w organizmie,
- mutogenne – mogą powodować uszkodzenia aparatu dziedzicznego (DNA), zmienić cechy dziedziczne potomstwa,
- upośledzające – mogą powodować zakłócenia w rozwoju płodu.

O każdym podejrzeniu wydobywania się niebezpiecznych środków chemicznych należy natychmiast powiadomić Straż Pożarną podając:

- ✓ swoje dane osobowe,
- ✓ rodzaj i miejsce zdarzenia,
- ✓ widoczne skutki zdarzenia (zniszczenia, zatrucia, objawy itp.),
- ✓ przypuszczalny rodzaj substancji,
- ✓ położenie i ukształtowanie terenu,
- ✓ inne czynniki, np. zabudowa, instalacje, itp.

Na tej podstawie strażacy ustalają (jeszcze przed faktycznym dojazdem zastępów ratowniczych):

- ✓ warunki zewnętrzne zdarzenia (sytuacja meteo),
- ✓ dokonują wstępnej analizy zaistniałego wypadku, katastrofy,
- ✓ oceniają granice zagrożenia,
- ✓ oceniają zaistniałe i przyszłe skutki zagrożenia,
- ✓ dokonują wstępnej kalkulacji niezbędnych sił i środków do likwidacji wypadku, awarii, katastrofy,
- ✓ informują o zaistniałej sytuacji inne podmioty ratownicze i służby,
- ✓ dysponują siły i środki do likwidacji wypadku, awarii, katastrofy.

Po przybyciu na miejsce zdarzenia jednostek specjalistycznych osoba (osoby), które informowały o zdarzeniu winny – w miarę możliwości dokładnie – przedstawić zaobserwowany stan na miejscu zdarzenia oraz określić jakie – jeśli podjęły – wykonano czynności.

Po czym należy bezwzględnie wykonać polecenia dowodzącego akcją. Z reguły będzie to nakaz opuszczenia miejsca zdarzenia na bezpieczną odległość.